

Johdatus oikeudelliseen ajatteluun

Laura
Kallioma-
Puha

Luvassa

Taustaa ja pientä kertausta

- Mistä oikeus löytyy
- Oikeus työkaluna ja rajojen vetäjänä
- Julkisen vallan velvollisuus huolehtia perusoikeuksista

Sosiaalityöntekijän vahvistunut mandaatti?

Pienet hyvät kertomukset

A yellow speech bubble with a white outline, containing the text "Pieni kertaus".

Pieni
kertaus

Oikeus =

- Sääntöjärjestelmä
- Konfliktinratkaisutyökalu
- Tutkimuskohde

Lainoppi=

- mikä on kulloinkin
voimassaolevan oikeuden sisältö

Oikeuslähteet

1. Vahvasti velvoittavat

Päätöksentekijän otettava aina huomioon

Lainsäädäntö

2. Heikosti velvoittavat

Otettava huomioon, ellei vahvoja vasta-argumentteja

Oletettu sitovuus

Ennakkopäätökset (KHO:n vuosikirjaratkaisut) ja lainsäädännön esityöt (=hallituksen esitykset)

3. Sallitut

Kiperät tapaukset

Muu oikeuskäytäntö ja oikeuskirjallisuus,

Periaatteet, eettiset ohjeet,

kuntien ohjeet ja aiempi soveltamiskäytäntö

OIKEA(T) RATKAISU(T)

HARKINTA

Virallislähteet tukena

Vakiintunut oikeuskäytäntö:
KHO, oikeusasiamiehen ratkaisut

Lainsäädännön esityöt

Lainsäädäntö
(hallinto-oikeudelliset ja
sosiaalioikeudelliset) periaatteet

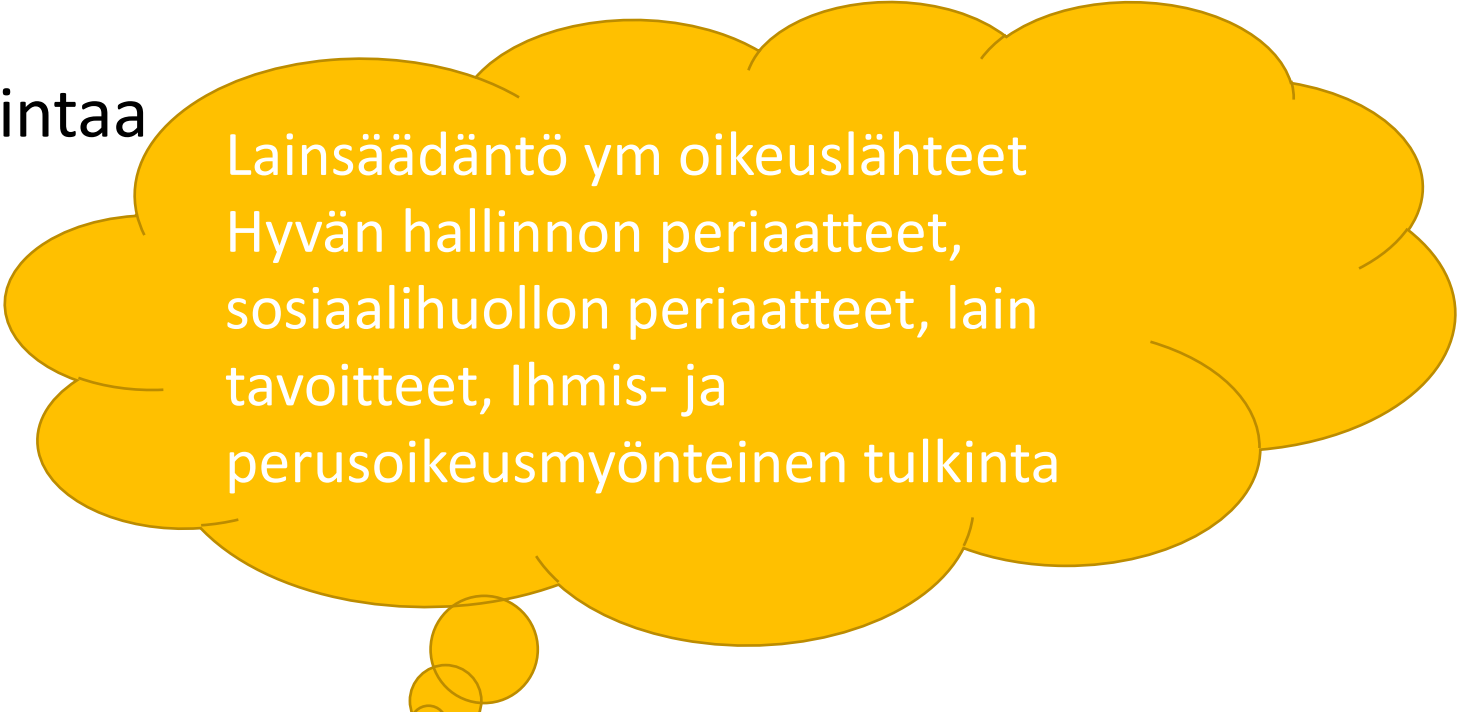
Perustuslaki KV-sopimukset EU-oikeus

Tulkintaa ja harkintaa

- Normin sanamuoto
 - Tulkintatilanteeseen jätetty harkintavalta
- Oikeuksien painoarvon punninta
- Säädoskokonaisuuden tulkinnan johdonmukaisuus ja hyväksyttävyyys
 - Huomaa lakien tavoite/tarkoitus pykälät!

Tulkinta ja oikeudenmukaisuus

- Tulkinta aina jossain määrin subjektiivista – tulkitsijan vastuu
- Ammattilaisen(kin) arvomaailman vaikutus, jopa mielivallan vaara
- Oikeudenmukaisuuden muodolliset vaatimukset, rule of law, oikeusvaltio
- Ei ole täysin vapaata harkintaa

Lainsäädäntö ym oikeuslähteet
Hyvän hallinnon periaatteet,
sosiaalihuollon periaatteet, lain
tavoitteet, Ihmis- ja
perusoikeusmyönteinen tulkinta

Oikeudenmukaisuus tulkinnan vastuuna

- Vastuu tekstiä kohtaan
 - Miten tulkitaan oikeudellista tekstiä: tarkka ja huolellinen tulkinta
 - Nähtävä vaivaa, että pysyy avoinna mahdollisille merkityksille
 - Ei saa venyttää tekstiä, ei pakottaa tekstiä omien ennakko-oletustensa kehikkoon
- Vastuu osapuolille
 - Tekstin merkitykset suhteessa kyseiseen oikeustapaukseen

Lindroos-Hovinheimo 2014

Esim.

- Lapsilisälaki 796/1992 1 §
Alle 17-vuotiaan lapsen elatusta varten maksetaan tämän lain mukaisesti valtion varoista lapsilisää...
- Laki toimeentulotuesta (1412/97) 2.1 §
Jokaisella on oikeus saada toimeentulotukea, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentuloa turvaavien muiden etuuksien avulla, muista tuloistaan tai varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai muulla tavalla.

- **13 § [\(3.11.2000/923\)](#)**
- **Ehkäisevä toimeentulotuki**
- Kunta myöntää **päätämiensä perusteiden mukaan** ehkäisevää toimeentulotukea 1 §:n 2 momentissa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Ehkäisevää toimeentulotukea **voidaan myöntää muun muassa** tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi **sekä muihin** tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin
- **[1 §](#)**
- **Toimeentulotuen tarkoitus**
- Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo.
- **Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on** edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. [\(3.11.2000/923\)](#)
- Matkakorvauksen tarkoituksena on tukea henkilön osallistumista kuntouttavaan työtoimintaan. [\(2.3.2001/191\)](#)

PL 19 §

Oikeus sosiaaliturvaan

Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

Subjekttiivinen
oikeus!

Lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella.

TSS 11 art.,
Euroopan sosiaalinen
peruskirja 13(1) art.

Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä.

=jokaiselle edellytykset toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä, HE 309/1993, 71

Julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

Julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä.

PL 22 §

- Julkisen vallan velvollisuus huolehtia perusoikeuksien toteutumisesta
- Valtio – kunta – yksittäinen virkamies
- Rahoitusperiaate
- Talousarvio
- Kunnalliset soveltamisohjeet (perusoikeuksien heikennyskielto)
- Tulkintavaikutus: valittava tulkintavaihtoehdoista perusoikeusmyönteinen vaihtoehto
- Syrjäyttävä vaikutus – esim. kunnan ohjeet syrjäytyvät jos ristiriidassa esim. PL 19 §:n kanssa

Sosiaalityön ja oikeuden jännitteet

- Oikeuden ideaali ja todellisuus (law in action, law in books)
 - Juridiikkaa vai politiikkaa?
- Toimintapolitiikan tason ja yksilöllisen päätöksenteon yhteensovittaminen
- Eettiset jännitteet
- Erilaisten tavoitteiden ja oikeuksien yhteensovittaminen
- Hallintopäätökset – tosiasiallinen toiminta
- Legalismin ja byrokratian ongelmat
- Oikeudellistuminen, sääntelyn vaikeaselkoisuus ja harkinnanvaraisuus, kankea kieli

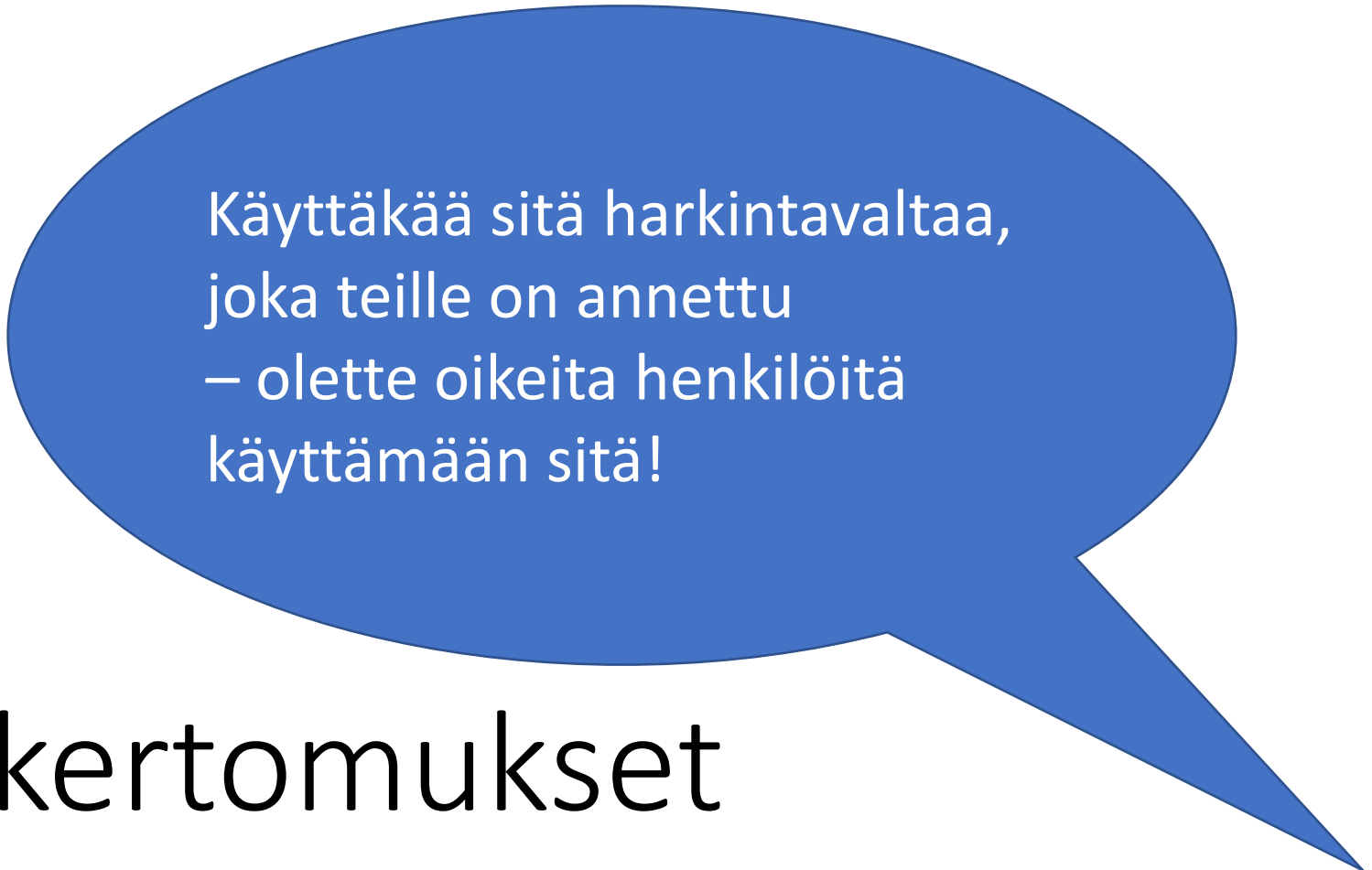

On kuitenkin
mahdollisuus
tehdä
valintoja!

Sosiaalityön
kasvava mandaatti?

- Ammattihenkilölaki 817/2015
- Oikeus ja velvollisuus oppia uutta ja käyttää tutkimuksellista osaamista
 - rakenteellinen sosiaalityö
 - Ammattihenkilölaki 5 §
- Omatyöntekijyys vastauksena moniammatillisuuteen ja monimutkaisuuteen -> projektinjohto välttämätöntä
- Harkintavalta kasvaa
 - Esim. positiivinen erityiskohtelu yhdenvertaisuuslaki 1325/2014
 - Deregulaatio
 - Läheisyysperiaate - omavalvonta

Käyttäkää sitä harkintavaltaa,
joka teille on annettu
– olette oikeita henkilöitä
käyttämään sitä!

Pienet hyvät kertomukset

Wilhelmsson 2001

Lähteitä ja lisälukemista

- Tuomela, Anni: Johdatus oikeustieteeseen – Oikeudenalat ja oikeudellisten ongelmien ratkaisu. 11.9.2017. Saatavilla <http://blogs.helsinki.fi/avoin-johdatusoik/oikeudenalat-ja-oikeudellisten-ongelmien-ratkaisu/>
- Tuori, Kaarlo – Kotkas, Toomas: Sosiaalioikeus. WSOY 2016.
- Wilhelmsson, Thomas: Senmodern ansvarsrätt. Privaträtt som redskap för mikropolitik. Kauppakaari 2001.
- Hallberg, Pekka ym Perusoikeudet. WSOY 2011, myös nettikirjana, jota päivitetään.
- Lindroos-Hovinheimo, Susanna: Oikeuden rajoilla. Forum Iuris. Helsingin yliopisto 2014.
- Kalliomaa-Puha, Laura: Valinnanvapaudesta, valtakirjakuluttajista ja heikoista ja hauraista sosiaaliturvan asiakkaista. Teoksessa Soile Pohjonen – Marika Noso (toim.): Kansalainen keskiöön! Näkökulmia sote-uudistukseen. Kunnallisanalan kehittämissätiö. Julkaisu 2, 2017. Saatavilla: <http://kaks.fi/wp-content/uploads/2017/04/nakokulmia-sote-uudistukseen.pdf>
- Katja Kuusisto & Laura Kalliomaa-Puha: Mitä uuden sosiaalihuoltolain välineet tarkoittavat päihdehuollossa. Teoksessa Pehkonen, Kekoni & Kuusisto: Oikeus hoitoon päihdeongelmissa. Vastapaino 2019, 83-114.
- Kalliomaa-Puha, Laura: Vanhuksen oikeus hoivaan ja omaisolettama. Gerontologia 31(3) 2017, 227-242.
- Kalliomaa-Puha, Laura: Maahanmuuttajan oikeus omaan kieleen, kulttuuriin ja vakaumukseen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Teoksessa Laura Kalliomaa-Puha & Anna-Kaisa Tuovinen (toim.): Sosiaaliturvaa yli rajojen. Kelan tutkimus 2017.
- Eeva Nykänen, Laura Kalliomaa-Puha & Yrjö Mattila (toim.): Sosiaaliset oikeudet – näkökulmia perustaan ja toteutumiseen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017

BIOTAUKO!

Uusia välineitä:
sosiaalihuoltolain
menettelylliset
keinot

Satu Loippo &
Laura
Kallioma-
Puha

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

”Uudistuksella halutaan parantaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden asemaa ja perusoikeuksien toteutumista”

HE 164/2014, 90

Lainsäädäntöuudistuksen tavoitteena on

- vahvistaa sosiaalihuoltolain asemaa keskeisenä yleislakina
- edistää sosiaalihuollon yhdenvertaista saatavuutta ja saavutettavuutta
- siirtää sosiaalihuollon painopistettä korjaavista toimista hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen tukeen
- vahvistaa asiakaslähtöisyyttä ja kokonaisvaltaisuutta
- turvata tuen saantia ihmisen omissa arkiympyröissä

Vahvistaa ja edistää monialaista yhteistyötä
Turvata sosiaalihuollon toimintaedellytyksiä
Määritellä sosiaalihuollon tehtäväkenttää

Järjestelmäkeskeisyydestä yksilön ja perheen näkökulmaan
Osallisuuden, omatoimisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien
parantaminen

- HE 164/2014, 80-81

Lain rakenne

1. Yleiset säännökset
2. Hyvinvoinnin edistäminen
3. Sosiaalipalvelut
4. Sosiaalihuollon toteuttaminen
5. Palvelujen laadun varmistaminen
6. Muutoksenhaku
7. Erinäiset säännökset

Yleislaki – erityislaki, SHL 2 §

- Vanha pääsääntö: erityissäännöksellä etusija, mutta
- yleiset sosiaalipalvelut ensisijaisia (leimaavuus, normalisuuspyrkimys)

- SHL 2 §:

” ...Jos henkilöllä on muun lain nojalla oikeus sosiaalihuollon saamiseen, on sovellettava niitä **säännöksiä, jotka parhaiten toteuttavat asiakkaan etua** siten kuin 4 ja 5 §:ssä säädetään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa tai kun asiakas muutoin tarvitsee sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluja on sovellettava niitä sosiaali- ja terveydenhuollon säännöksiä, jotka asiakkaan edun mukaisesti parhaiten turvaavat tuen tarpeita vastaavat palvelut ja lääketieteellisen tarpeen mukaisen hoidon.”

Tärkeä
mahdollisuus

63-vuotias asiakas toimittaa hakemuksen
kuljetuspalveluista kunnan
vammaispalveluihin

Kumpi laki – SHL vai VPL?
Voidaanko samoin tein siirtää?

Pitääkö arvioida mikä kunnan
järjestämä palvelu toteuttaisi
parhaiten asiakkaan etua?

Asiakkaan etu 4 §

Miten eri toimintatavat ja ratkaisut

1. asiakkaan ja hänen läheisten
2. asiakkaan itsenäisen suostumisen ja osallisuuden edistämistä sekä läheiset ja jatkuvat ihmissuhteet
3. tarpeisiin nähden oikea-aikaisena, riittävänä ja yksilöllisenä
4. mahdollisuuden osallistumiseen ja vaikuttamiseen
5. kielellisen, kulttuurisen sekä uskonnollisen taustan huomioimista
6. toivomuksia, taipumuksia ja muita valmiuksia vastaavan koulutuksen väljän työelämään sekä osallisuutta edistävän toiminnan;
7. asiakassuhteen luottamuksellisuuden ja yhteistoiminnan asiakkaan kanssa.

”Oikeanlaisten palvelujen valitseminen edellyttää asiakkaan asemaan liittyvien yksilöllisten tekijöiden ja yksilöllisten tarpeiden huomioimista. Tämä on koko lakiesityksen läpäisevä ajatus” HE 164/2014, 99-100

Lapsen etu 5 §

- Kaikissa sosiaalihuollon toimissa, jotka koskevat lasta, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu
- 4 §:ssä mainittujen asioiden **lisäksi** on kiinnitettävä erityistä huomiota, miten eri toimenpidevaihtoehdot turvaavat
 1. Tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin;
 2. Mahdollisuuden saada ymmärtämystä sekä iän ja kehitystason mukaisen huolenpidon;
 3. Turvallisen kasvuympäristön ja ruumiillisen sekä henkisen koskemattomuuden;
 4. Itsenäistymisen ja kasvamisen vastuullisuuteen

= LSL 1 ja 4 §

Erityistä tukea tarvitsevat asiakkaat (SHL 3 §, THL 24 §)

1. Henkilö, jolla on erityisiä vaikeuksia **hakea ja saada** tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen **tai muun syyn vuoksi tai**
2. Lapsi, jonka terveys tai kehitys vaarantuu kasvuolosuhteiden **tai** oman käyttäytymisen vuoksi
= aikaisemmin lastensuojelun avohuollon piirissä ollut lapsi, jolle riittivät ehkäisevät palvelut

HE 164/2014 s. 99-

”Lain tarkoituksena suojata haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita...Pykälässä on **esimerkinomaisesti mainittu tiettyjä ryhmiä**, jotka tarvitsevat erityistä tukea. Erityisen tuen tarvitseminen **ei kuitenkaan olisi sidottu tiettyyn diagnoosiin tai vammaan** vaan määrittelyn piiriin kuuluisivat myös ne henkilöt, joiden erityisen tuen tarve perustuu esimerkiksi useampaan sairauteen tai vammaan tai vielä diagnosoimattomaan oireyhtymään, joka vakavasti vaikeuttaa henkilön kykyä toimia....**useasta eri syystä johtuva tuen tarve** tai ylipäätään tilanne, jossa suuri avun tarve aiheuttaa uupumusta **ja vaikeutta päästä tarvittavien palvelujen piiriin....**

Käsitteen ulkopuolelle jäisivät vanhuspalvelulaissa määritellyt iäkkäät henkilöt, jos heidän tuen tarpeensa liittyisi korkeaan ikään. Jos tuen tarve liittyisi esimerkiksi **kehitysvammaan tai päihteiden ongelmakäyttöön**, olisi henkilö säännöksessä tarkoitettu erityisen tuen tarpeessa oleva henkilö.”

- Sosiaalihuoltolain soveltamisopas
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3959-2>

- s. 26-27:

”...Muu vastaava syy voi olla esimerkiksi puutteellinen kielitaito yhdistettynä traumaattisiin kokemuksiin...

Korkeaan ikään liittyvä tuen tarve ei **yksinään** ole sosiaalihuoltolaissa tarkoitettu syy...

Vammaispalvelulaissa määritelty **vaikeavammaisuus ei sellaisenaan ole peruste** soveltaa sosiaalihuoltolain mukaista erityistä tukea koskevia säännöksiä, sillä vaikeavammaisuus ei välttämättä aiheuta sitä, että henkilön olisi vaikea hakea ja saada palveluja. Jokaisen asiakkaan kohdalla on kuitenkin **yksilöllisesti arvioitava** erityisen tuen tarve ottaen huomioon asiakkaan tosiasiallinen tarve. Olennaista kaikkien asiakkaiden kohdalla on, että kunnassa noudatetaan yleisiä menettelysäännöksiä ja asiakas saa tietoa niistä palveluista, joita hänelle voidaan tarjota tai hänellä on oikeus saada yleis- tai erityislainsäädännön perusteella.”

Turun HAO 19.12.2017 17/0759/2

”...Perheensä kanssa asuvalla X:llä oli ollut erilaisia toimintakykyyn vaihtelevasti vaikuttavia sairauksia jo pitkään. Asiakirjoista ilmeni, että X oli tarvinnut ja tarvitsi useita sosiaali- ja terveyspalveluja. Pelkästään tämä ei kuitenkaan merkinnyt, että hän oli ollut erityistä tukea tarvitseva henkilö. Asiakirjojen mukaan X oli pystynyt ja pystyi edelleen hakemaan ja paljolti myös saamaan useita sellaisia sosiaali- ja terveyspalveluja, joihin hän oli katsonut olevansa oikeutettu ja joiden saaminen oli edellyttänyt oma-aloitteisuutta. Näissä oloissa hallinto-oikeus katsoi, ettei hän ollut ollut laissa tarkoitettu erityistä tukea tarvitseva henkilö.”

EOA 16.7.2019 3489/2017

”...mielestäni on selvää, että ihmiskaupan uhrina asiakas on sosiaalihuoltolaissa tarkoitettu erityistä tukea tarvitseva henkilö...

Asiakkaan tapauksessa hänen erityisen tuen tarvettaan ei ole asiakirjojen perusteella asianmukaisesti arvioitu, eikä hänelle tästä johtuen ole tehty erityisen tuen päätöksiä siten kuin sosiaalihuoltolaissa edellytetään”

Erityistä tukea tarvitsevalle asiakkaalle erityiskohtelua

- Annettaessa ohjausta ja neuvontaa,
- Hyvinvoinnin seuraamisessa ja edistämisessä
- Palvelutarpeen arviointia tehtäessä
- Valittaessa omatyöntekijää
- Osa palveluista vain erityisen tuen tarpeessa oleville
- Hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset

= Erityisen tuen tunnistaminen antaa luvan positiiviselle diskriminaatiolle

SHL 28 §: Erityistä tukea tarvitsevalle lapselle tai hänen perheelleen voidaan järjestää tukihenkilö tai tukiperhe...

Hyvinvoinnin edistäminen

Rakenteellisessa
sosiaalityössä

- 6 § neuvonta ja ohjaus
- 7 § rakenteellinen sosiaalityö, 8 ja 9 § erityistä tukea tarvitsevien ja lasten ja nuoren hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen
 - Asiakas- ja yhteisötyön tiedot kunnan suunnittelun, kehittämistyön ja päätöksenteon käyttöön
 - Raportteja, vaikutusten arviointia, sosiaalitaloutta
 - Vastaa lastensuojelulaissa, päihdehuoltolaissa, mielenterveyslaissa ja vammaislainsäädännössä todettua
- 10 § palvelujen kehittäminen kasvatuksen tukemiseksi
 - Kaikki toimipaikat mukaan, esim. neuvolat, päivähoito ja koulu sekä tukemaan perheitä että havaitsemaan avun tarve ajoissa

”Aikuisen suojeiluilmoitus” 35 §

- Tieto henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen
- Viranomaisilla **velvollisuus** tehdä salassapitovelvollisuuden estämättä, kansalaisilla **oikeus**
- Yhdessä asiakkaan kanssa
 - Ohjaus oikeaan viranomaiseen tai oma yhteydenotto asiakkaan luvalla
 - Vrt. hallintolain 8 § neuvonta- ja opastamisvelvollisuus
- Jos asiakas kykenemätön vastaamaan itsestään/suostumusta ei voi saada/on kysymys lapsesta -> ilmoitus tehtävä ilman lupaa

35 § Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa ([559/1994](#)) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään **saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen**, hänen on **ohjattava** henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa **otettava yhteyttä** kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.

Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on **ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii**, 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden on tehtävä ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta **salassapitosäännösten estämättä** viipymättä.

Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö **voi** tehdä ilmoituksen häntä koskevien salassapitosäännösten estämättä.

Lastensuojeluilmoituksen ja ennakkollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisestä säädetään lastensuojelulain 25 ja 25 c §:ssä. Jos ilmoitusvelvollinen henkilö on ottanut viipymättä yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen siten kuin 1–3 momentissa säädetään ja ilmoittanut yhteydenoton syyt, ei samojen tietojen perusteella tarvitse tehdä lastensuojeluilmoitusta.

lääkkään henkilön palvelutarpeesta ilmoittamisessa on lisäksi noudatettava, mitä vanhuspalvelulain 25 §:ssä säädetään.

Koulukuraattori on huolissaan 17-v. nuoresta. Nuoren vanhemmilla on erilaisia pulmia ja ne heijastuvat nuoren koulunkäyntiin. Kotona-asuminenkin kyseenalaista. Myös 6-v. pikkuveli huolestuttaa.

Pikkuveli on ollut jo pidempään mummon (70 v.) hoidossa. Mummo ei halua omista eikä pikkuveljen asioista puhuttavan. Mitä kuraattori voi tehdä?

Kuka voi tehdä huoli-ilmoituksen? Aikuisen / lapsen?
Velvollisuus vai oikeus tehdä ilmoitus?

Onko joku erityistä tukea tarvitseva? Jos, kuka henkilö ja millä perusteella?

Anna-vaimo pohtii sinulle, miten miehen asioissa pitäisi edetä. Mies on saanut jo vuosikausia sitten työttömyysturvan karenssin eikä vaimo tiedä onko se edelleen voimassa. Mies on ollut jo vuosia sairaslomalla. Eläkehakemuksia on tuloksetta tehtynä.

Miehellä on erilaisia lääkärintodistuksia työkyvyttömyydestä. Välillä on saatu toimeentulotukea.

Voiko vaimo tehdä huoli-ilmoituksen?

Omaisien rooli?

Palvelutarpeen arviointi 36 §

- Kiireellisen avun tarve on selvitettävä välittömästi
- Viipymättä, loppuun ilman aiheetonta viivytystä
 - Takaraja 45 §:n 3 kk
- Palvelutarpeen arvio on aloitettava viimeistään 7. arkipäivänä yhteydenotosta, jos henkilö
 - On yli 75-vuotias
 - Saa vammaisetuuksista annetun lain mukaista ylintä hoitotukea
 - Erityistä tukea tarvitseva lapsi
- Tehdään elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaistensa, läheistensä ja muiden toimijoiden kanssa

Oikeus saada palvelutarpeensa arvioiduksi kokonaisvaltaisesti

Palvelutarpeen arvio tehdään asiakkuuden alussa elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa. Kirjallisen palvelutarvearvion tulee sisältää:

- yhteenveto asiakkaan tilanteesta ja sosiaalipalvelujen ja tuen tarpeesta (tilapäinen, toistuva vai pitkäaikainen)
- sosiaalihuollon ammattihenkilön johtopäätökset asiakkuuden edellytyksistä
- asiakkaan mielipide ja näkemys palvelutarpeestaan sekä
- asiakkaan ja työntekijän arvio omatyöntekijän tarpeesta
- Arviointia tehdessä asiakkaalle on selvitettävä hänen yleis- ja erityislainsäädäntöön perustuvat oikeutensa ja velvollisuutensa ja erilaiset vaihtoehdot palvelujen toteuttamiseksi ja niiden vaikutukset
- Palvelutarpeen arvioinnissa on käytettävä riittävästi asiantuntemusta ja osaamista - laki velvoittaa muita viranomaisia osallistumaan työntekijän pyynnöstä

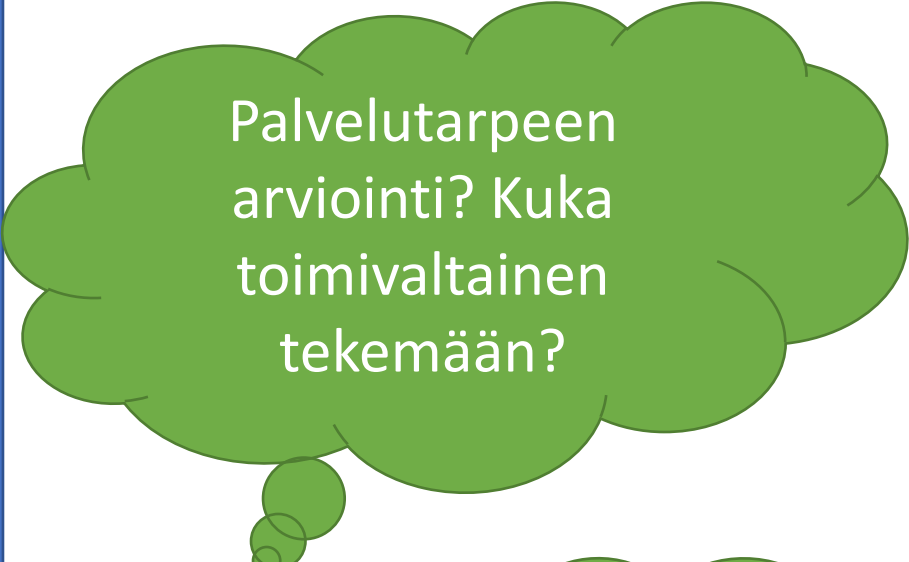
Palvelutarpeen arvion tekee

- Työntekijä, jolla palvelutarpeen arvioimisen kannalta tarkoituksenmukainen koulutus (sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettu kelpoisuus)
- Erityistä tukea tarvitsevan arvioinnin tekee aina sosiaalityöntekijä = LSL 26 §:n
- Se työntekijä, joka ensimmäisenä saa tiedon uudesta asiakkaasta, huolehtii, että palvelutarvearvio tehdään

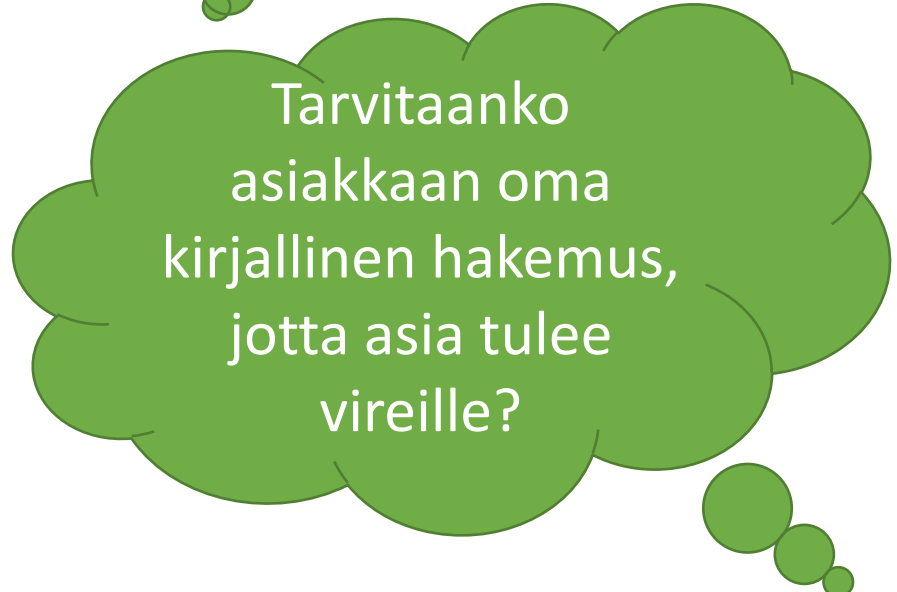
Puolisoilla on raskas päihdetausta. Kariutuneita kuntoutusyrityksiä. Toisen psyykinen hyvinvointi on kovin häilyvä, toisella väkivallan seurauksena kädessä toimintarajoitteita. Lääkitystä niin kipuun kuin ahdistuneisuuteen ja lääkekulut ovat suuret.

Pariskunta on muuttaneet kuntaasi, koska haluavat eroon vanhasta jengistä. Toive muunlaisesta elämästä on kova.

Soittavat nyt ja ihmettelevät, että palvelutarpeen arviointi ”on tehty neuvonnassa” ja heidät samoin tein siirretty sairaanhoitajalle terveystieteiden keskukseseen. Toinen viranomaisen on kuulemma tehnyt heistä myös huoli-ilmoituksen, mutta siihen ei ole reagoitu.

Palvelutarpeen arviointi? Kuka toimivaltainen tekemään?

Tarvitaanko asiakkaan oma kirjallinen hakemus, jotta asia tulee vireille?

Tiina kertoo sinulle pelkäävänsä väkivallan uhkaa parisuhteessaan. Tiinalla on jo asunto sinun kunnassasi – pitää saada välimatkaa nykyiseen puolisoon. Vuokrasopimus jo on ja avaimetkin saatu. Tiina on myös tapaava vanhempi lapsilleen, mutta ei voi tavata lapsiaan nykyisen puolisonsa luona.

Tiina ei ole uskaltanut vielä hakea avioeroa, koska haluaa ensin turvaan eikä puoliso tiedä, että hän on lähdössä. Turvakotiin ei voi mennä, koska huolehtii kahdesta koirasta. Myös muuttokulut ja se, miten saa omat tavaransa eksältä mietityttää. Tiina on jo hakenut Kelasta vuokravakuutta ja saanut hyln. Asuinkunnasta tullut hylkäys täydentävästä toimeentulotuesta.

Asiakkaan
etu?

Kiireelli-
syys?

Palveluntarve?
Omatyöntekijä?
Viranomaisten
yhteistyö?

Lapsien
etu?

Monialainen yhteistyö (SHL 40 ja 41 §, THL 32 §)

- Jos asiakas tarvitsee muita kuin sosiaalipalveluja, asiakkaan suostumuksella otettava yhteys muihin toimijoihin (40 §)
- Muilla toimijoilla **velvollisuus** pyynnöstä osallistua palvelutarpeen arviointiin ja suunnitelman tekemiseen (41 §)
- Työntekijä on tarpeen mukaan yhteydessä eri asiantuntijoihin ja henkilön omaisiin ja läheisiin
- Toiminta asiakkaan suostumuksella
 1. Ilman suostumusta vain jos tietoa tarvitaan lapsen edun vuoksi tai
 2. asiakas ei kykene vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan
 - Lupa antaa tietoja salassapitovelvollisuudesta huolimatta

SHL 41 § Monialainen yhteistyö

Palvelutarpeen arvioimiseksi, päätösten tekemiseksi ja sosiaalihuollon toteuttamiseksi toimenpiteestä vastaavan sosiaalihuollon viranomaisen on **huolehdittava** siitä, että **käytettävissä on henkilön yksilöllisiin tarpeisiin nähden riittävästi asiantuntemusta ja osaamista**. Jos henkilön tarpeiden arviointi ja niihin vastaaminen edellyttävät sosiaalitoimen tai muiden viranomaisten palveluja tai tukitoimia, **on näiden tahojen osallistuttava** toimenpiteestä vastaavan työntekijän pyynnöstä henkilön palvelutarpeen arvioinnin tekemiseen ja asiakassuunnitelman laatimiseen.

Sosiaalihuoltoa toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa siten, että sosiaalihuollon ja tarvittaessa muiden hallinnonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden. Työntekijän on oltava tarpeen mukaan yhteydessä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin sekä tarvittaessa henkilön omaisiin ja muihin hänelle läheisiin henkilöihin siten kuin tässä laissa tarkemmin säädetään.

Tietojen antamisesta ilman asiakkaan suostumusta ja asiakastietojen kirjaamisesta monialaisessa yhteistyössä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa sekä sosiaalihuollon viranomaisen oikeudesta saada laissa säädettyjen tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellista virka-apua muilta viranomaisilta säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa.

Perheessä on useita lapsia. Perheen 9-vuotias autismin kirjolla, mm. ääniyliherkkyyttä ja impulsiivisuutta. Vanhemman mukaan ei voi yhtään jättää yksin. Lapsi ei suoriudu yksin aamuista ja iltapäivistä. Lapsi voi myös olla aggressiivinen muita sisarusia kohtaan. Vanhempien työssäkäynti on nyt vaarassa. Toinen vanhemmista on jo lyhentänyt työaikaansa, mutta nyt pohtii joutuuko jäämään kokonaan pois.

Perhe pohtii olisiko vammaispalveluista apua? Omaishoidon tuki olisi niukka palkkaan verrattuna. Entä tarvittaisiinko kouluun avustaja?

Perheelle on ehdotettu lastensuojelun asiakkuutta, mutta perhe ei ymmärrä mitä lisäarvoa se toisi.

Lapsen
etu?
Asiakkaan
etu?

Mikä oleellista?
Autismi?
Vanhempien
jaksaminen?
Muiden perheen
lasten tilanne?

Riittävä
osaaminen?
Mitä tässä
tarvitaan?

Erityistä tukea
tarvitseva
lapsi?

Omatyöntekijä 42 §

- Toimii asiakkaan yhteyshenkilönä
- Heti asiakkuuden alussa, viimeistään palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä
 - Nimettävä ellei” ilmeisen tarpeetonta”
- Pysyy koko asiakkuuden ajan
 - EOA 4944/2019: laitoksessa asuminen ei poista omatyöntekijän tarvetta
- Tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillinen kelpoisuus
 - Erityistä tukea tarvitsevat asiakkaat: sosiaalityöntekijä
 - EOA 4944/2019 muistisairaana vanhuksen omatyöntekijästä: omatyöntekijä ≠ (yksityisen) palveluyksikön vastuuhoitaja
 - 2017-> myös terveydenhuollon ammattihenkilö jos asiakkaan edun mukaista
 - HE 218/2016: esim kotihoito-tilanteissa

Ihmiskaupan uhrin auttamistoimet

EOAK/16.7.2019 3489/2017

”...sosiaalitoimen saatua tietään asiakkaan olevan ihmiskaupan uhri, olisi hänelle heti pitänyt nimetä sosiaalihuoltolaissa tarkoitettu asiakkaan tarpeisiin nähden asianmukaisen koulutuksen ja kokemuksen omaava omatyöntekijä koko asiakkuuden ajaksi.

Asiakkaan tilanne on asiakirjojen perusteella ollut lisäksi sellainen, että hän olisi tarvinnut kokemansa vuosia jatkuneen väkivallan ja hyväksikäytön johdosta erityisesti sosiaalihuoltolain tarkoittamaa suunnitelmallista ja asiakkaan tarpeet huomioivaa tavoitteellista sosiaalityötä, joka olisi edistänyt ja ylläpitänyt asiakkaan suoriutumista, kuntoutumista ja sosiaalista toimintakykyä. Asiakkaalle olisi tullut sosiaalityön keinoin rakentaa asiakkaan tarpeita vastaava sosiaalisen tuen ja palvelujen ja muiden toimijoiden tarjoaman tuen kokonaisuus.

Totean, että suunnitelmallisella työskentelyllä ja palvelujen yhteensovittamisella on erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden perusoikeuksien toteutumisen kannalta korostunut merkitys.

...

Katson, että sosiaalitoimen olisi tullut huolehtia siitä, että asiakkaalle järjestetään myös hänen tarvitsemansa terveydenhuollon palvelut, jotka olisi tullut tarvittaessa yhteen sovittaa sosiaalihuollosta järjestettävien palvelujen kanssa. Asiakkaalle ei myöskään ole tehty mielestäni asiakkaan tilanteessa välttämätöntä sosiaalihuoltolaissa tarkoitettua monialaista suunnitelmaa.”

EOAn Valvonta vanhustenhuollossa Päätös 20.4.2020 EOAK/4944/2019

”Koska muistisairaat vanhukset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, eivätkä itsenäisesti kykene valvomaan omaa etuaan, pidän ongelmallisena myös sitä, jos se henkilö, jonka pitäisi huolehtia siitä, että asiakas saa riittävät sosiaalipalvelut, ei ole sosiaalialan ammattihenkilö. Tällöin vaarana on, ettei asiakkaalle ja hänen omaisilleen tai läheisilleen anneta riittävästi tietoa eri palvelumuodoista palvelutarpeen muuttuessa ja asiakas saattaa jäädä ilman tarvitsemiaan palveluja. Totean, että tehostettu palveluasuminen on sosiaalipalvelu, jonka yhteydessä on tärkeää huolehtia myös riittävien terveydenhuollon palvelujen saamisesta sekä henkilöstön osaamisesta. Kuten edellä on todettu, lain esitöiden mukaan, tilanteissa, joissa henkilö tarvitsee sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluja on tärkeää, että molemmilta sektoreilta on työntekijä, joka huolehtii asianmukaisten palvelujen saamisesta.”

Mari asuu nyt asumispalveluissa, mutta on muuttamassa pois yksityiselle vuokranantajalle kahden viikon päästä.

Mari kertoo olevansa Asperger-henkilö – ahdistuneisuutta ja monissa arjen toiminnoissa omasta mielestä päivittäistä ja jatkuvaa tuen ja ohjauksen tarvetta. Ei saa pyykkiä pestyksi, vaikka koulu on sujunut mainiosti.

Marin mukaan kunnasta olisi aiemmin annettu ymmärtää, että olisi mielenterveyspalveluiden asiakas. Hakenut vammaispalveluista mm. henkilökohtaista avustajaa, mutta saanut hylkäävän ratkaisun kuukausi sitten. Ei yhtään tiedä kuka olisi hänen asioistaan vastaava työntekijä tai mille sektorille kuuluu. Kysyy, kuka hänen asioitaan hoitaa.

Sosiaalityöntekijä
omatyöntekijänä?
Erityistä tukea
tarvitseva? Mikä
puoltaa, mikä estää?

Kuka /
missä
palvelutar-
peen arvio
tulisi
tehdä?

Saako kunnan
organisaatoraken-
ne ratkaista
asiakkaan
palveluihin
pääsyn?

Läheisverkoston kartoittaminen 43 §

Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä

Miten asiakkaalle läheiset henkilöt osallistuvat (ei kuitenkaan velvoiteta)

Vain asiakkaan suostumuksella

Ilman asiakkaan suostumusta vain jos

1. Tietoa tarvitaan lapsen edun vuoksi tai
2. Tieto on välttämätön palvelutarpeen selvittämiseksi silloin, kun asiakas ei kykene vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan

Huom. Omaisten omat palvelut 11§ ja 14 §13a-kohta + 27b §(vapaat)

81-vuotias Reino on ollut tilapäishoidossa vanhusten laitoshoidossa. Reinolla on paljon sairauksia, toinen jalka ei kannata ja viimeisimpänä aivoinfarkti aiheutti sen, ettei Reino pääse pyörätuoliin tai siitä pois ilman apua.

Reino kotiutettiin vaimonsa luo kotiin: ”Kyllähän hän on jo täällä ollut, ja kotiinkin haluaa, eikös vaan” .

Kotihoito käy 4 krt päivässä, mutta vaimon mielestä Reino ei ole kotikuntoinen. Reino on nyt kaatunut ja lyönyt päänsä.

Vaimo kertoo olevansa henkisesti hyvin huonossa kunnossa ja kärsivänsä sydänongelmista.

Läheisverkon kartoitus?

Läheisten oma tuen tarve?

Asiakkaan hoidossa olevat henkilöt 44 §

Asiakkaan hoidossa olevan lapsen tai muun henkilön hoidon ja tuen tarve on selvitettävä

1. kun asiakkaalle annetaan avo- tai laitoshuollon palveluita ja hänen kykynsä huolehtia on heikentynyt (koskee erityisesti päihdehuollon ja mielenterveyden palveluita)
2. kun hoidosta vastaava henkilö aloittaa tutkintavankeuden tai vankeusrangaistuksen
 - Riittävä hoidon ja tuen tarve varmistetaan tarvittaessa tapaamalla hoidettavaa tai lasta
 - Jos tuen tarve on ilmeinen, ohjataan hakemaan sosiaalipalveluja tai ilmoitetaan asiaa hoitavalle viranomaiselle
 - Toimiminen ilman asiakkaan suostumusta:
 1. lapsen etu
 2. asiakas ei kykene vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan

Isä 89 v. ja tytär 64 v. ovat asuneet yhdessä. Tytär sairastaa skitsofreniaa, mutta hoitotasapaino on kohtuullisen hyvä. Hän kuitenkin suhtautuu vieraisiin epäluuloisesti. Se on osaltaan vaikeuttanut isää auttavan kotihoiton työtä.

Nyt isä joutuu sairaalaan ja pitkäaikainen palveluasuminen nähdään hänelle välttämättömänä.

Mitä lähdetään tekemään?
?

Asiakassuunnitelma 39 §

- Ellei ilmeisen tarpeetonta
- Omatyöntekijä laatii
- Asiakassuunnitelmassa on mm.
 - Asiakkaan oma arvio tilanteesta
 - Omatyöntekijän arvio välttämättömistä palveluista
 - tavoitteet
 - Arvio asiakuuden kestosta
 - Tiedot ja vastuunjako eri alojen yhteistyötahojen kesken
 - Kuinka usein omatyöntekijää tavataan
 - Suunnitelman arviointi ja seuranta
- Vrt. sosiaalihuollon asiakaslain 7 §:n palvelu-, hoito-, kuntoutussuunnitelmat, vammaispalvelulain tai vanhuspalvelulain palvelusuunnitelmat
- Vrt. THL 24 § ja potilaslaki 4a § hoitosuunnitelma
- Yhteinen suunnitelma muiden hallinnonalojen kanssa (39.3 §, HE 164/2014, 84, ks. myös EOA ihmiskauppa-case)

Sairaalaan sosiaalityöntekijä ottaa yhteyttä 1982 syntyneestä Matista. Matti on lopettanut päihteiden käytön yksin marraskuussa. Päätynyt sairaalan osastohoitoon, koska oli kuullut ääniä ja ollut muutoinkin harhainen. Matin vanhemmat ovat elossa, mutta asuvat erillään. Matti on antanut vuokra-asunto pois siten, että vuokrasuhde päättyy tammikuun loppuun hänen ollessaan vielä sairaalassa.

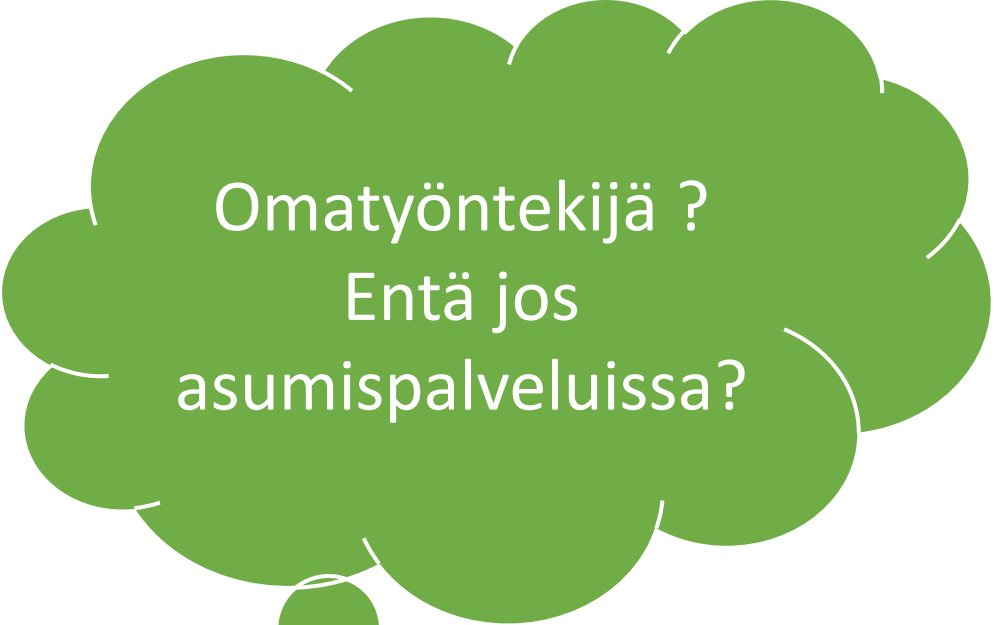
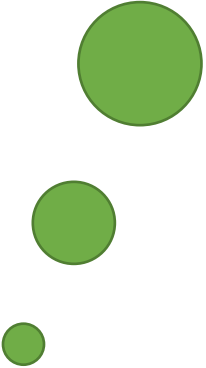
Matin asioissa oli ollut sairaalassa neuvottelu 16.1., ja Matti oli jäänyt käsitykseen, että kunta järjestää paikan tuettuun asumiseen. Paikastakin oli jo ollut alustavasti puhetta. Järjestämismvastuisen kunnan edustaja ei ollut mukana neuvottelussa, vaan sairaanhoitaja kuntayhtymästä, jolle kunta oli siirtynyt tietyissä asioissa toimivaltaa. Sairaanhoitajalla ei ollut toimivaltaa tehdä tukiasumispaikasta päätöstä.

Matti oli tosiasiallisesti nyt asunnoton eikä paikkaa, mihin mennä sairaalasta. Sairaalaan oli otettu yhteyttä järjestämismvastuiseen kuntaan 16.1., mutta vireilletulo oli ilmeisesti jäänyt kirjaamatta. Tukiasuntoa koskeva hakemus on kirjattu saapuneeksi 5.2. (haettu 1.2. alk. toistaiseksi). Päihdekuntoutusta Matti ei hakenut.

Kunnassa Matin kanssa oli tavattu ja juteltu viimeksi noin 1 v. sitten. Matti oli ollut jossakin vaiheessa myös kuntouttavassa työtoiminnassa.

Asiakassuunnitelman
päivitys?
Kuka tekee?

Omatyöntekijä ?
Entä jos
asumispalveluissa?

Onko vanhemmilla
roolia?

Määräajat 45 §

- Aina päätös!
- Kiireellisissä tapauksissa viipymättä käytettävissä olevien tietojen perusteella
- Päätös toimeenpantava aina viimeistään kolmessa kuukaudessa asian vireilletulosta
 - Ellei asian selvittäminen vaadi pidempää aikaa tai
 - Käsillä muu asiakkaan tarpeeseen liittyvä erityinen peruste
 - Esim. asiakas tarvitsee palvelua vasta myöhemmin, HE 164/2014, 138
- Esim. EOA 28.1.2020 4593/2018: päätöstä pääsystä ympärivuorokautiseen hoivakotiin ei oltu tehty 3 kuukaudessa

Mitä
määräaikoja
tilanteessa voi
tulla vastaan?

Perheessä on vanhemmat ja 1 v. lapsi, jolla on sydänsairaus. Lapsi on myös kovin infektioherkkä.

Perhe tarvitsisi lapsiperheiden kotipalvelua tai perhetyötä.

Sairaalan sosiaalityöntekijä ottaa yhteyttä sinuun perheen asioissa, hänen mukaansa asia on tullut vireille jo joulukuussa ja nyt eletään jo helmikuuta.

Erityistä tukea tarvitsevien päätökset 46 §

- Omatyöntekijä esittelee, sosiaalityöntekijän pätevyyden omaava viranhaltija päättää
- Asiakassuunnitelma + terveydenhuollon, opetustoimen tai työ- ja elinkeinohallinnon suunnitelmat huomioon – yhteistyö!
- Päätös niistä sosiaalipalveluista, jotka turvaavat erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden välittömän huolenpidon ja toimeentulon sekä terveyden ja kehityksen (SHL 12 ja 13 §)
- Kunnalla ehdoton velvollisuus huolehtia haavoittuvassa asemassa olevien välttämättömistä palveluista

46 §

Hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset

Omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevän virkasuhteessa olevan sosiaalityöntekijän on tehtävä **päätös niistä sosiaalipalveluista, joilla yhdessä turvataan** 12 ja 13 §:n mukaisesti erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan **välttämätön huolenpito ja toimeentulo sekä terveys ja kehitys**, jos menettely on **asiakkaan edun mukainen**. ([22.4.2016/292](#))

Päätökset koskevat asiakkaan taikka hänen huolenpidostaan vastaavan henkilön tarvitsemia sosiaalipalveluja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu viranhaltija tekee päätökset ottaen huomioon 39 §:ssä tarkoitetussa asiakassuunnitelmassa esitetyn arvion palvelujen **välttämättömyydestä** sekä **suunnitelmat** niistä terveydenhuollon, opetustoimen tai työ- ja elinkeinohallinnon palveluista, jotka ovat välttämättömiä asiakkaan huolenpidon, toimeentulon, terveyden tai kehityksen kannalta. Sosiaalihuollon ja muiden hallinnonalojen palveluja ja tukitoimia koskevasta yhteisestä suunnitelmasta säädetään 39 §:n 3 momentissa. Kiireellisiä toimenpiteitä koskeva päätös on tehtävä siten kuin 45 §:n 1 momentissa säädetään. Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, toimeentulotukea koskevat päätökset voi tehdä toimeentulotuesta vastaava viranhaltija ottaen huomioon asiakkaan tai hänen perheenjäsenensä omatyöntekijän tai muun asiakkaan palveluista vastaavan työntekijän arvion tuen tarpeesta.

Miten eroavat tavallisista päätöksistä?

- HE 164/2014, 140
- ”...päätökset niistä sosiaalihuollon palveluista, joilla yhdessä turvataan asiakkaan välttämätön huolenpito, toimeentulo sekä terveys ja kehitys, jos menettely olisi asiakkaan edun mukainen. Menettely olisi tarkoitettu **suunnitelmalliseen työskentelyyn ...erityisen tuen tarpeessa oleville asiakkaille**, joille palvelujen yhteensopivuudella on heidän perusoikeuksiensa toteutumisen kannalta korostunut merkitys.”
- Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) 24 §) tai muut – esimerkiksi opetustoimen sekä työ- ja elinkeinohallinnon – suunnitelmat huomioon päätöksiä tehtäessä
- ”Asiakkaalle voitaisiin myös laatia yksi **yhteinen suunnitelma**”
- Päätökset ”**samanaikaisesti tai lyhyen aikavälin sisällä**”

Miksi?

A yellow thought bubble with a black outline, containing the text 'Käytössä?' in black. To the right of the bubble, there are three small yellow circles of decreasing size, suggesting a trail or movement.

- HE 164/2014, 140
- Asiakkaiden oikeusturvaa parantaa se, että päätöksentekijä on eri henkilö kuin omatyöntekijä
- Kaksi työntekijää varmistaisi riittävän asiantuntemuksen
- Esim. EOA 16.7.2019 3489/2017: ihmiskaupan uhrille olisi pitänyt tehdä päätökset SHL 46 § mukaan

Risen edustaja ottaa sinuun yhteyttä 20 v. Miron asiassa. Miro on vapautumas vankilasta. Mirolla on vankilajaksosta huolimatta erittäin vaikea päihderiippuvuus ja tarvitsisi päihdekuntoutusta heti vapauduttuaan ja mielellään pidemmän jakson.

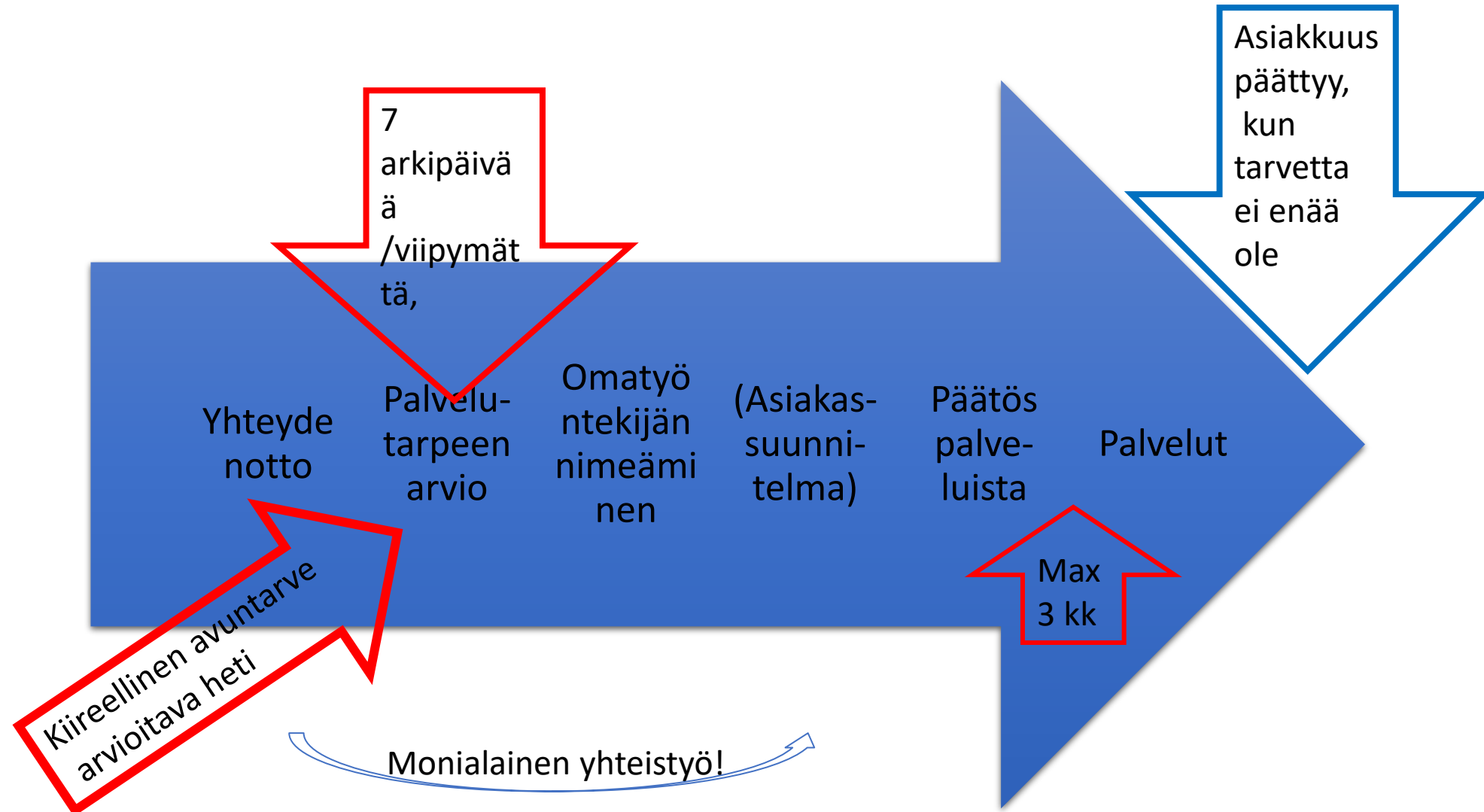
Ilman kuntoutusta Miro on Risen edustajan mukaan vaaraksi itselleen ja muillekin väkivaltaisuuden vuoksi. Miro on ikäistään epäkypsempi.

Voiko päätöksen tehdä etukäteen?

Viranomais ten yhteistyö

Erityistä tukea tarvitseva asiakas?

Sosiaalipalvelujen asiakkuuden aikajana

Oma- ja valvonta sosiaalihuollossa

- Oma- ja valvontasuunnitelma
- Julkisesti esille
- Toteutumista seurattava
- Toimintaa kehitettävä asiakkailta ja henkilöstöltä saatavan palautteen perusteella
- Henkilökunnalle ilmoitusvelvollisuus epäkohdista + jatkohuoltovelvollisuus: ilmoitus AVI:lle jos epäkohtaa ei korjata (1.1.2016->)
 - Sosiaalihuoltolaki 47, 48 ja 49 §, vanhustalvelulaki 23 §, laki yksityisistä sosiaalipalveluista 6 § Valviran määräyksiä, STM:n asetus

Omavalvonnan tavoitteet

- Laadukkaat ja asiakasturvalliset palvelut
- Avoin, oppiva toimintakulttuuri
- Edistää asiakkaiden valinnan mahdollisuuksia
- Vahvistaa asiakkaiden osallisuutta
- Yhtenäiset palveluprosessit ja niiden seurannan ja arvioinnin kehittäminen
- Valvonnan painopiste ennakkolliseksi
- Riskin hallinta!
 - Tunnistamattomia riskejä ei voi hallita...

Miten tunnistetaan toimintaan liittyvät riskit?

Asiakkaiden osallisuus?

OKV/33/70/2020
Sosiaalihuollon omavalvonnan toimivuus

Muutoksenhaku

- Oikaisu, virheen korjaaminen
- Muistutus, kantelu, valitus

- Helppoa, joustavaa, reilua?
- Asiat edellä – vai arvovaltakysymys?

- Perustelut! Tuliko asiakas vakuuttuneeksi?

Lapsen palveluista oli tehty kielteinen päätös 1.9. Päätös oli annettu tiedoksi 23.10. Perhe teki oikaisuvaatimuksen 23.11.

Tiedoksiannon
merkitys?

Hyvin toimiva palvelukokonaisuus

- Asiakkaan kuuleminen, osallisuus ja itsemääräämisoikeus
- Nopea palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelmat
- Vastuu asiakkaasta myös rajapinnoilla (saattaen vaihdettava): hyvin toimiva asiakasprosessin kokonaisuus, asiakkaiden tarpeiden kokonaisvaltainen tarkastelu
- Omatyöntekijä
- Lainsäädännön soveltaminen asiakkaan edun näkökulmasta: yleiset sosiaalipalvelut ensisijaisia, paitsi jos erityislaki takaa paremmin asiakkaan edun

Keinot
käytössä?

Kiitos kuuntelusta!

Mukavaa lounastaukoa ja
kiinnostavaa työryhmää klo 13->

Paneelissa 17.2. jatketaan